

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

zhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 5 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Dokazi, da kmetski stan propada.

I. Ne samo obrtniki in srednji meščani propadajo v primeri do nekedajšnje premožnosti, ampak tudi glavni steber državi, kmetski stan. Liberalci so mu obetali zlato svobodo, na cente pravic, novošegne omike, brezverskega napredka, a sedaj se kaže, da so mu izkopali globoko in široko jamo, v katero bi uže bil padel, ako ne bi sedanja vlada in konservativni in narodni poslanci temu se upirali. Najboljši izmej ministrov je pa za kmete konservativec grof Falkenhayn. Ta je dal uradbeno preiskati, kako se kmetom slabo godi in zakaj? Na podlagi teh poizvedeb bodo bržčas še le prihodnji poslanci, katere bomo kmalu volili za državni zbor, potrebno sklenoli, da se reši kmet-ski stan.

V naslednjem objavimo tri tablice s številkami ter prosimo svoje čitatelje, naj jim dobro gledajo v oči. Strahovito poučljive so. Številke je objavilo samo slavno ministerstvo, ki jih je sestaviti ukazalo. Veljajo pa za vse dežele avstrijske razven vogerskih, in sicer za liberalno dobo od l. 1872 do 1881.

Tablica I.

Leto	Koliko je pristojbin več, kakor stroškov bilo pri iztirjevanji dače.	Obresti od zamnjeno dače.
1872	46.138	271.652
1873	85.547	355.708
1874	90.019	389.708
1875	108.784	410.439
1876	102.572	427.390
1877	121.308	497.703
1878	256.817	458.994
1879	177.053	347.080
1880	230.505	424.628
1881	202.148	385.293
Vkup:	1,420.891	3,968.595
Povprek:	142.089	396.859

Tota tablica kaže torej, da so davkeplačilci skozi 10 let plačevali 1. mnogo eksekutivnih stroškov, 2. še več eksekutivnih pristojbin (Exekutionsgebühren) tako, da je slednjih bilo za 1.420.891 fl. več kakor prvih, 3. jako veliko obrestij zavoljo mudnega vplačevanja dače.

Številke torej kažejo, da je treba bilo dače silama iztirjevati, to pa vedno več. L. 1872 so pristojbine eksekutivne presegale stroške pri eksekutivnih iztirjativah dolžne dače samo za 46.138 fl. toda l. 1881 uže za 202.148 fl., t. j. v šem zadnjem letu bilo je 4—5krat več eksekucij zavoljo dolžnega davka, kakor pred desetimi leti.

(Konec prih.)

Desterniški.

Povrnitev doneskov za francosko vojsko leta 1809 v Savinjski dolini.

Razglašeno je bilo že v „Gospodarji“, da so se morale tako imenovane domestikalne obligacije štajerske pri deželni blagajnici v Gradci do konca zadnjega meseca vložiti. Ljudstvo ima pa še razen tistih izneskov, za katere je imelo obligacije v rokah, mnogo dobiti v povrnitev blaga, katero je dobila francoska armada, ko je v začetku našega stoletja na povelje mogočnega prvega Napoleona skoz štajersko deželo marsirala.

Deželni odbor štajerski hoče zdaj vsled sklepov državnega in štajerskega deželnega zbora, kolikor bo mogoče, plačati vse, kar še komur gre za to, kar so njemu ali njegovim prednikom Francozi škode naredili. Deželni odbor imenuje tiste terjatve, za katere imajo ljudje obligacije ali pa blagajnične liste (Cassenscheine) v rokah, pokrite invazijske terjatve (bedeckte Invasionsforderungen), tiste terjatve iz francoskih vojsk pa, za katere nimajo ljudje nobenega dolžnega pisma v rokah, nepokrite.

Dana mi je bila priložnost, da sem poizvedoval in preiskoval, koliko bi imeli dobiti

za škode iz francoskih vojsk kmetje, ki stanujejo v tistih krajih, ki so imeli do leta 1850 svojo okrajno gosposko v Novem Celji. Grad Novo Celje, kakor zdaj še stoji, je pozidati dal v letih 1754 do 1760, torej v dobi cesarice Marije Terezije, katera je, kakor pravijo, enkrat v tem gradu prenočila. grof Anton Gaisruck. Poprej se je tota grajščina imenovala Brumberg, to pa zato, ker pravijo, da je nekdanj grajščinskó poslopje bilo na Ostrožnem v Celjski fari tam, kjer je zdaj Fazarinčeva (Gregorčeva) hiša. Ostrožno ima svoje ime od ostrožnice, katerim se po nemško pravi Brombeeren, in zato bi se bil grad imenoval Bromberg, kar se je potem spremenilo v Brumberg. Kmetje po Savinjski dolini se še do zdaj niso navadili imena Novo Celje, ampak še zmerom temu gradu pravijo „Blumberg“. Tako bodo tudi bolj morebiti še zastopili, ako rečem, da gre za povernitev izgube tistim posestnikom, ki stanujejo v okrožji blumberške okrajne gosposke. Okrajna gosposka je bila to, kar je zdaj okr. glavarstvo in v Novem Celji so imele te-le soseske svojo okrajno gosposko: Levce, Drešinja ves, Arja ves, Petrovče, Dobrišja ves, Vrbje, Žavec, Gornja in Spodnja Ložnica. Gornje in Spodnje Roje, Št. Peter v Savinjski dolini, Zalog, Gornje in Spodnje Grušovlje, Podloga, Doberteša ves, Kasase, sv. Križ, Zabukovca, Griže, Megojnice, sv. Neža in Št. Pongrac.

To se vjema s sedajnimi občinami: Petrovče, Žavec, Št. Peter v Savinjski dolini in Griže.

Lehko se misli, da so Francozi imenovali soseskam, ki so ali čisto ob veliki cesti ali pa ne daleč proč, napravili mnogo škode. In vendar n. pr. ravno Petrovska občina ni dobila ne domestikálnih obligacij, ne blagajničnih listov, ne drugih dolžnih pisem, in menda tudi nikoli kakih denarjev ne, za mnogo škode, katero so Francozi napravili.

Spoštovani kmet Jožef Pešec iz Arje vesi mi je prinesel dolg izpisek iz aktov, katere so popisali v Novem Celji zavoljo francoskih škod. Iz tistega izpiska sem videl, da so bili na 22. in 23. Kresnika 1826 poklicani iz vsake vesi trije možje v Novo Celje, da bi povedali, koliko imajo dobiti za škode po Francozih. Napisal se je o vsem dolg protokol, in ko so možje 2. maja 1838 še enkrat bili v Novem Celji in prosili, naj bi se jim vendar enkrat povedalo, ali imajo kaj ali koliko dobiti, in kje so denarji, — tedaj so potem izračunili, da imajo vsi vkup, ki so bili pod okrajno gosposko v Novem Celji dobiti 22.000 fl. dunajske veljave ali tako imenovanega šajna, to je v sedajnih denarjih 9240 fl. in pa posebej 1500 fl. konvencijskega denarja ali srebra, to je 1575 fl. av. veljave, vkup 10.815 fl. avstr. veljave.

(Konec prihodnjic.)

Gospodarske stvari.

Gruške obcestnice.

Prvi razdelek obsega gruševa drevesa, ki so posebno trpežna, rodijo sad, ki brž z drevesa ni užiten in ki se ob cestah in potih zasaena in v mrzlih krajih prav dobro obnesejo in se po posebni velikosti med drugimi drevesi odlikujejo. Drevesa so krepke rasti in dolge trpežnosti, da ne redkokrat starost od sto in stopetdeset let dosežejo.

1. Gruška svečenka. Sad je droben, rujavorudeč, precej rod, trpkega okusa in zori konec oktobra do novembra. Za tolklo in krlje je kaj izvrsten ali sirov brž z drevesa neužiten. Sad se včasih delj časa ko peresa drevesa drži. Doma je to gruševó drevo po nemških deželah, kjer ga radi ob cestah in potih zasaajo in kjer rado v ogromno visoka drevesa vzraste. Tudi po Slovenskih goricah se pogosto nahajajo. Za obsajanje cest in potov je ta gruška posebne priporočbe vredna.

2. Gruška pečenka. (Bratbirne). Sad je ploščnat, okrogel, prisekan, droben, na dolgem recelju, zelenkasto-žolt. Zori v začetku oktobra in trpi teden dni.

Ta gruška daje najbolj izvrstno tolklo, skoraj vinu jednako in le za to se more porabiti. Drevo raste počasno pa postane vendar močno. Ljubi visoko lego in obdelano zemljo. Najbolj jo zasajajo na Virtemberskem okoli mesta Heilbrona.

3. Gruška rumeltovka. (Rumelterbirne.) Trpi do novembra in decembra. Sad je ploščato-okrogel in rod daje pa izvrstno tolklo popolnoma vinskega okusa. Je jedna najboljših moštnic. Drevo je zelo rodovitno, doseže visoko starost in je za ob ceste in poti ko vstvarjena. Tudi na polju ob njivah in po travnikih v goratih krajih dobro prospeva. Najbolj ga zasajajo na Nemškem okoli Heidelberga.

4. Gruška kapusovka. (Betzelsbirne). Sad je srednje debelosti, pri muhi ploščnat, pri recelju podolgovat. Trpi noter do spomladi. To je prekoristna gospodarska gruška in posebno za tolklo, kakor vstvarjena. Razširjena je po celem Olinovem lesu na Nemškem, kjer kakor izključivo za nemško narodno gruško velja. Drevo je hitre rasti, rodovitno in doseže veliko visokost in starost. Za to je posebno za ob ceste in poti in kot poljsko drevo v goratih krajih.

Od tega drevesa se nahaja mnogo podsor, ki se po debelosti sadu razlikujejo med seboj in celo tako imenovana mačja glava (Catilac) k njim pripada, kakor se zdi.

5. Gruška frankobrodka. (Frankfurterbirne) Sad ima precej debel, dolgotre-

bušen, lepe podobe, rujavorudeč z belimi pikami, posebno na solnčni strani. Dozoreva v začetku oktobra, pa le kratko časa trpi. Je lepa, velika gospodarska gruška posebno za tolklo, še bolj pa za krlje. Nahaja se po gosto ob cestah v Odinovem lesu na Nemškem. Drevo hitro raste, dobi lahko krono in je za nasad ob cestah kakor navlašč. Jeseni je prava krasota o potih.

6. Gruška peščenka. (Hansamenbirne.) Srednje debela, rudečkasta gruška za tolklo, krlje in drugo porabo v gospodarstvu posebno priležna. Trpi noter do novega leta. Drevo je zelo rodovitno, postane precej močno in je posebno za nasad ob cestah in potih v mrzlih krajih.

Štajerski mašancelj.

(Dominik Čolnik.)

Vredjen k Boržanskim renetam in spada v IX. vrsto, 2. red okroglastih ali zimskih jabelk z zaprto ali malo odprto muho. Popisan v „Pomol. Hft. od dr. Lukasa s pomočjo grofa H. Attemsa in drugih, ponavljam le kratko njegove lastnosti: Podobe je srednje-velike, redno okrogloplōšnate; od polovice do rečlja in do muhe blizo enake. Muha le pri debelejšem sadu poluodprta, v plitvi malo robčasti jamici je ravno dno. Reclj močen, prav kratek, da ne moli iz tesne cimetnorijaste luknje. Lupina gladka, leščēča, dno beložolto, na solnčni strani postane zlatkasto in karminasto nadubana; bradovičice ali zvišene pikice so večjidel na vsakem sadu. Meso žoltobelo, sočno, precej trdo in krhko, vinsko-sladkega okusa, s posebno samolastno dišavo; se malo razloči od Boržana (Borsdorfer.) Peškišče večjidel zaprto s čebulastimi in žoltimi stenami, peške čvrste, jajčno okroglaste, dobro razvite.

Cvetna cev lijasta, na pol do peškišča z mnogimi prašnimi nitkami segaje. Zori v zimi, ostane do spomladi, dobro hranjena tudi celo leto, pa ne da bi venela ali moknela, toraj za kupčijo imenitna, ker je za vsako rabo, za mizo I. vrste.

Raste prav čvrsto; drevo je precej veliko, trpežno in povsod izhaja; ljubi bolj težko zemljo, cvete pozno in mu koj ne škodi v cvetu, toraj rado sad nastavlja; vrhi se morajo zaradi preobile rodovitosti krajšati, da se drevo omladi in nove mladike dobi, drugače drobni sad prinaša.

To izvrstno pleme se malo razloči od boržana, nemško „Borsdorfer“, in kakor je boržanov več zvrsti, tako tudi mašanceljnov, vsaj še naši slovenski sadjarji razločujejo: jari, jesenski, zimski, zeleni, mali, debeli mašancelj. (Dalje prihodnjič.)

Sejmi. 9. febr. Dobrna, Konjice, Vojnik, Lipnica, Pilštanj, 12. febr. Gomilica, Gradec,

Šoštanj, 14. febr. Rače, Sevnica, Ponkva, Brežice, Zavec, 16. febr. Buče, sv. Miklauž v Suilah, Podplat, Videm.

Dopisi.

Iz Ormoža. (Občinske volitve.) III.

Konečno je volilna komisija naznanila izid volitve. Nasprotni kandidati so imeli od 62 do 67, naši pa od 55 do 57 glasov. Udeležilo se je volitve 122 volilcev izmed 167 volilcev. Okoli 20 naših volilcev ni smelo voliti, ker niso njih imena pri davkarji vpisana. Dotične reklamacije so se odbile, dočim so se ravno iste reklamacije leta 1883. večinoma ugodno rešile. Nekateri volilci so pa od nasprotnikov zbegani izostali, posebno iz Pavlovec. To se ne more nikakor odobravati. Jako iznenadilo nas je, da je F. Bauman iz Hardeka izostal. Obče smo pa Vam volilcem iz Pušince, Hajdelna in Lešnice hvaležni, da ste se v tako obilnem številu volitve udeležili in da ste tako neustrašivo na naši strani stali. Presrečna Vam hvala! Sedaj smo se prvokrat z nasprotnikom merili, a prišla bo ura, prišel bo čas, da boste tudi Vi na lastni zemlji gospodovali. Nasprotniki so svojo zmago pri vinu in žganjici v kavarni slavili. Imeli so mnogo „lačenbergarjev“, kajti nekdo jim je dal dva koša žemelj, da so se najeli. Mej temi je bilo mnogo Dobrovčanov, kajti razun treh so se vsi izneverili in s tistimi volili, katerim so za „šlape“. Naši „burgarji“ so pa tudi za to skrbeli, da so se ljudje popolnem vpijanili. Ko je ta druhal pijana bila, se je htela z narodnimi volilci tepsti, ter je šla na nje v narodno gostilno. Toda naši volilci so bili pametnejši, ter so se vsakemu prepiru izognili. V kavarni so pa kričali, da je bilo strah in groza. Ker smo pri volitvi v tretjem razredu propali, so nekateri volilci v drugem razredu omahljivi postali ter se deloma niso hteli volitve udeležiti, deloma so pa, ker nismo imeli poprejšnjih kandidatov, z nasprotniki potegnili. — Narodna stranka je bila vsled tega prisiljena, se v drugem in v prvem razredu volitve zdržati. Trgovci so bili vsi proti nam, tudi Standegger. Z veseljem smo novico vsprejeli, da se bo gospod Mikl, trgovec od sv. Margjete, semkaj naselil, želimo, da bi prej ko prej tukaj svojo štacuno odprl ter mu ključemo dobro došel! Zoper volitev v tretjem in prvem razredu se je pritožba vložila.

„Slov. Nar.“

Iz Škofjevasi pri Celji. (Naša občina) je imela od leta 1880., ko je Okorn župan postal, vedno 20% občinske priklade, kar je za navadno občino brez posebnih potreb vendar preveč. Okorn se je pa tudi hvalil, da je on prištedil občini dokaj premoženja. Lahko s tako

visoko priklado. Letos so se pa občani občine Škofjavas za proračun Okornov za l. 1885. nekoliko bolj zanimali in oporekali previsokemu nedostatku. Dne 2. januarja t. l. je namreč občinski odbor pretrsoval ta proračun in spremenil Okornov proračun tako le: Dohodke je zvišal od 383 gld. 82 kr. na 473 gld. 57 kr., stroške pa znižal od 1699 gld. 13 kr. na 1442 gl. 38 kr. Nedostatek se bode pokrili z 8%no priklado, ki je nekoliko nižja od Okornih 20%nih. Potrebni pojasnil o svojem proračunu Okorn odboru ni mogel dati, bil je ves zmešan in videlo se je, da Okorn ni zmožen voditi občinskih poslov brez izurjenega tajnika. Glede svoje remuneracije pritoževal se je Okorn, da je v razmeri z mnogimi njegovimi poti zelo nizka. Na to mu nek odbornik očita. „Kdo pa te je najel, da si šel k Erjavcu za Šulverein pridigovat?“ Mej drugim je odbor jednoglasno sklenil, da naloženi občinski denar iz Celjske hranilnice vzame in naloži pri drugih zavodih, ki dajajo višje obresti, namreč pri posojilnicah! (Tako je prav, „svoji k svojim“; to bodi vzgled drugim narodnim korporacijam, upraviteljstvom, društvom in posamičnim narodnjakom. Opom. ured.)

(Slov. Narod.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesar nekoliko boleha, ker se je prehladil. — Naslednik škofu Rudigierju imenovan je baje kanonik dr. Pilz v št. Pöltnu, doma iz Linške škofije. — Iz državnega zbora poročajo, da se ne dajo zopet voliti trije odlični poslanci: grof Hohenwart, grof Henrik Klam-Martinec in vitez Groholski. Poslanec dr. Mežnik je posojilnice rešil pretečega jim obdačenja, ki bi jih bilo kar uničilo, Judi časnikarji so bili tako nadležni, da so za poslanci kar v zbornico lazli. Predsednik jih zavrne, a sedaj se kujajo ter nečejo nič prihajati in tudi ničesar o državnem zboru poročati. — Poljaci so sklenoli 5. aprila napraviti veliko procesijo h grobu sv. Metodija. Vodil jih bode nadškof Sembratovič. Nekaj podobnega nameravajo tudi Hrvatje pod vodstvom škofa Strossmajerja. In Slovenci? — Pri volitvah za trgovinsko zbornico v Budejovicah zmagali so Čehi, kar nemške liberalce silno skeli. — Korosci delajo priprave za veliko deželno razstavo v Celovci. — Italijani v Trstu so sklenoli posebno učiteljske osnovati, ki bi 5000 gld. vsako leto stalo. Slovenske okolice poslanec g. Živic se je temu krepko upiral, češ da je to potrata, ker je itak v bližnjem Kopru tudi za Lahe prirejeno državno učiteljske. — V Gorici je posebno katoliško-konservativno društvo, katero skuša miriti Italijane pa Slovence ter v obeh narodih gojiti avstrijsko domoljubje. Pri volitvah za občinski odbor v Pingvente so Hrvati

prvič zmagali, do sedaj so Lahi tam gospodarili. — Vogerski državni zbor sedaj zboruje v Budimpešti. Poslanci napadajo pravosodnega ministra Pavlerja, češ, da je on kriv velikim neredom pri sodnijah. Bržčas bode minister moral odstopiti.

Vnanje države. Nemški Bismark name-rava colnino ali carino tujemu zrnju povzvišati. S tem bodo zraven Amerikancev najbolj zadeti Rusi. Toda ti so si že pomagali ter navrgli silno colnino zlasti nemškim tkaninam, židi, vinu. — Rigajsko nadškofovsko cerkvo so ruski anarhisti ali nihilisti z dinamitom raznesli. — Državni zbor nemški je sprejel nasvet Windhorstov, da se prekliče postava zoper katoliške mešnike, ki v prognanstvu živijo. — Francoski freimanrer Bert je nasvetoval vse cerkveno premoženje pobrati, je pa z nasvetom v zbornici poslancev propal. — Italijani so nekaj časa z Bismarkom držali pa se naenkrat izmuznejo in smuknejo k Angležem in grabijo sedaj po naselbinah v Afriki: Assad, Beilul že imajo, Masavo pa kmalu pograbijo. — Na Španskem bili so zopet potresi, ki so veliko škode učinili. — V Sudanu tepejo se Angleži zopredom z Mahdijem, general Stewart je hudo ranjen, naslednik mu Wilson je prodril v Hartum z ladjami; vendar mesta Metamneh ni mogel vzeti in je Nilovo pobožje v oblasti Mahdija. Palo je že veliko Angležev; se ve tudi mnogo njihovih sovražnikov, pa teh je kakor listja in trave. — V Tonkingu zbirajo Francozi čedalje več vojske; tudi mornarstvo se množi, kmalo bo tam 24 ladij, 280 kanonov in na ladjah 7000 mož. Krvavi boji utegnejo se tam vsaki čas pričeti.

Za poduk in kratek čas.

Sv. Metod, apostol Slovanov.

(Po spisu A. Fekonje v letopisu 1884 Matice slovenske.)

II. Za kralja frankovskega, Hilberta, pride sv. Rupert ali Ruodbert (Ropert), rojen iz kraljevske rodbine Merovejske in škof v Wormsu ob Rheinu, v Regensburg ali Režno, to pa na prošnjo bavarskega vojvode Theodona. Tega tudi krsti. Zatem se pelja po Donavu do starega Lavreaka; a potem ukrene k razvalinam starodavne Juvavije. Ondi pozida s pomočjo bavarskega vojvode cerkvo na čast sv. Petru in samostan benediktinski, kder nastavi menihov iz Wormsa. Pozneje pozida še samostan za nune, kojim prva prednica je bila rojakinja mu, sv. Ertruda. Okoli teh poslopij vzdigne se iz starih razvalin novo mesto, imenovano Solnograd ali Salzburg. Sv. Rupert tukaj stoluje od l. 536 do 574, v katerem leti je ta slavni prvi škof salcburški umrl. Pravijo, da je sv. Rupert tudi potoval mej Slovenci in

prišel celo v Celje, kder bi bil postavil cerkvico nad grobom sv. Maksimilijana ter povrnivši se v Lavreak seboj tje prinesel večji del ostankov celjskega mučenca, koje so baje pozneje spravili v Passau, to pa ni utemeljeno.

Z ustanovljenjem stolice škofovske salcburške je pa temelj položil uspešnemu pokristijanjevanju Slovencev do Save, Drave in Dunava. Največ je storil v to svrhu 8. njegov naslednik škof Virgilij, prav za prav Feargil, rodom Irec iz samostana Hy na otoku Jona. Škofovati je začel l. 767. Mož bil je tako vnet, da ga smemo imenovati apostola, zlasti koroških Slovencev.

V Salcburgu je ustanovil apostolsko šolo, kder so se misijonarji na svoj posel pripravljali, zvečinoma menihi benediktinci. Tem je ustanovil več novih samostanov, ki so bili trdnjave misijonarjem.

Takšni samostani so bili: Altah za Passavo. Kremsmünster, Maximilian-Zell (Maksimilianovo-Selo) v Pongavi, Iuihen na Tirolskem in Šarnice. Tega samostana opat Hato je postal Brizenski škof in raztegnil uplivanje brizenske škofije globoko mej Slovence na Tirolskem, Koroškem in Kranjskem. Pozneje so bili ustanovljeni še samostani: sv. Andraž v Lavantskeji dolini, Admont, Mölk, Lielienfeld, Runa, Borova itd. Na Koroško je Virgil odposlal okrajnega škofa Modesta na prošnjo slovenskega vojvode Hotimira in mnogo mešnikov. Modest, rodom Irec, stoloval je v Gospej-Sveti, pozidal cerkvo sv. Petra v Gozdu, v Udrimahu blizu Knittelfelda. Kristusu je pridobil zlasti prosto ljudstvo ter umrl l. 760. V Gospej-Svetej kaže blizu altarja sv. Križa kamena plošča, kder počiva.

Plemiči slovenski uvidevši, da s pokristijanjenjem raste bavarsko-nemška sila in Slovenci čedalje bolj v robstvo lezejo, uprli so se tujim misijonarjem. Vzdignejo se torej, iztirajo tujce, podrejo cerkve in pobijejo, kar se jim je upiralo. Zlasti hudi bili so slov. graški plemiči in župani iz okrajev Mariborskega in Celjskega. Toda l. 772. prilomasti bavarski vojvoda Waltung v deželo in zaduši vstanek. Od tiste dobe so bili korotanski Slovenci popolnem podjarmljeni. Škof Virgilij pošlje novih misijonarjev, ki razrušene cerkve iz nova pozidajo. Ko je tako krščanska vera pri severo-zapadnih Slovencih utrjena, umerje škof Virgilij l. 784. Počiva pod velikim altarjem salcburške prvostolnice.

Med tem obrnejo se politične razmere Slovincem še neugodnejše. Zadnji slovenski vojvoda na Koroškem, po imenu Ingo, bil je veren podložnik Bavarcem, a s temi vred kmalu prišel pod vrhovno oblast zmagovitih Frankov. Tem je takrat veleslavni Karol Veliki osnoval najmočnejšo rimsko-frankovsko-nemško cesar-

stvo. Tudi Bavari in Slovenci so se mu pokorovali in je naposled divje Obre uničil. Slovence pa je silni vladar ukazal vse pokristijaniti. Nalogo cesarjev ukaz izvršiti prejeli so solnograški škofje takrat v nadškofe povzdignjeni. Oglejski patrijarhi so se temu upirali. Toda Karol Veliki določi Dravo za mejo mej Oglejskim patrijarhatom in solnograško nadškofijo l. 810. Vsled tega so solnograški nadškofje vse med Dravo in Donavom tje doli pod Osek na Vogerskem sebi podredili v cerkvenem oziru.

Do sedaj so torej nemški misijonarji iz Solnograda prišedši pokristijanili Slovence na Tirolskem, Salcburškem, Koroškem, gornjem Avstrijskem in gornjem Štajerskem. Znaprej so krščanstvo širili mej slovensko prebivalstvo proti izhodu. Zaporedom so bili izposlani trije okrajni škofje: Theodorik, Oton in Oswald in mnogo mešnikov, menihov z njimi. Naposled se je nadškof Luipram sam podal v tedajšnjo Panonijo ali zapadno Vogersko, kder sta Pribina pa njegov sin Kocelj ustanovila novo pa od Franko-Nemcev zavisno slovensko državo z glavnim mestom Blatogradom ob Sali blizu Blatenskega jezera.

Pribina, slovački plemič na Moravskem, moral je pred kraljem Mojmirom pobegniti k Nemcem, ki so ga krstili v cerkvi sv. Martina v Treisenmauern na spodnjem Avstrijskem. Dolgo je se klatil po svetu. Naposled mu nemško-frankovski kralj Ludvik podeli kos slovensko-panonske dežele na Vogerskem okolo Blatenskega jezera. Tukaj ob reki Sali v močvirnem zavetju pozida novo mesto s trdnim gradom: Blatograd. nemški: Mosaburg, sedaj Szalavar. Bilo je to okolo l. 840—850. in zaslovelo po celem slovanskem svetu. Menih Hrabar ga imenuje: knjaz Blatenski.

Hvaležno je podpiral salcburške misijonarje. Stavil zaporedom cerkve in samostane. Nadškof Luipram se potrudil k njemu v Blatograd in posveti 24. jan. 850. Bogorodnici novo cerkev, osnuje opatijo sv. Hadrijana in nastavi več višjih duhovnikov, med temi j. bil Dominik, Schwarngel, Altfried. V zahvalo za častno obiskovanje podelil je Pribina salcburške cerkvi mnogo mest, kmetov (!) in posestev: n. pr. Pečuh, Ptuj, Dornavo, ob Sali 300 kmetov in desetino.

Tudi naslednik Luipramov, nadškof Adalvin je obiskal nižjo Panonijo in Blatograd. Toda okrajnega škofa Oswalda je odpravil, menda je ta hotel na Slovenskem postati neodvisen ali sam svoj škof. Pozidanih bilo je takrat mnogo novih cerkev n. pr. v Dudleipi (?), Ušetini, Businici (Vuzenici?) Betobiji (Ptuji), Stipilibergu, Lindovesi (?), Keisi (Kisek), Uvederesi, Isangrimesi, Beatusesi, Pečuhu, Otokaresi, Stradah, Kartinah, Jablanici, Trebnjem,

Ojstrovici, Vetrinji, Brežah, na Krki, Podkrnsom, Velikovei itd., katerih vseh imen še sedaj ne moremo prav tolmačiti.

Po smrti Pribinovej vladaril je v Blatogradu njegov sin Kocelj in takrat sta prišla k nam Slovanom naša apostola iz jutrovih krajev, sveta brata Ciril in Metod.

(Dalje prihodnjič.)

Smešnica 6. Postaran kmet začel je bolehati, pokliče zdravnika. Ta mu potiplje žilo in reče: Vi ste res bolni, ker ne poznate nobene mere, preveč jeste, pijete, kadite in se jezite. Kmet mu odgovori: gospod, vkljub temu pa jih imam uže 69 let na hrbtu. Zdravnik: tem slabše za Vas, ko bi zmerneji bili, lahko bi uže 79 let doživeli.

Razne stvari.

(Svitli cesar) so pogorelecem v Trnovcah darovali 300 fl.

(Vabilo.) Kat. pol. društvo v Konjicah napravi pustno nedeljo 15. svečana ob 1/2 3. uri zbor s tombolo. K udeležbi vabi odbor.

(Kmetijsko podružnico Ormožko) bodeta na občnem zboru v Gradci zastopala g. dr. Geršak in g. M. Robič.

(Iz Ormoža) se poroča, da bodo volitve bojda ovržene, nemčurji se pripravljajo na nove; 15. marca t. l. odpre g. Mikl od sv. Marjete v v svojej hiši v Ormoži na glavnem trgu štacuno. Prodajal bode tudi železo.

(Mariborska čitalnica) priredi v nedeljo 8. t. m. zvečer ob 8. uri koncert z lepim, bogatim vsprejemom, pela se bode tudi dr. Ipavičeva skladba: Mi vstajamo, in Kdo je mar. Vabljeni so udje in domoljubni Slovenci iz mesta in okolice.

(Slovensko društvo) bode sedanje tri poslance gospode barona Goedeln, dr. Vošnjaka in Božidara Raiča prosilo, naj zopet kandidirajo za državni zbor. Društvu denarničar je g. Jožef Rapoc, hišni posestnik v Mariboru ter se njemu naj doloži družvenina.

(Savinjska posojilnica v Žavci) je lani imela 79.293 fl. 71 kr. izdatkov in ravno toliko prejemkov, ves promet znašal torej je 158.787 fl. 42 kr. Dne 8. t. m. ob 3. uri popoldne ima svoj občni zbor ter vabi svoje ude udeležiti se. Volil se bode novi odbor.

(Zgodovina štajerskih Slovencev) je pri pisatelji g. Lapajne-tu v Krškem (Gurkfeld) na prodaj in stane s poštnino vred 1 fl. 30 kr.

(Železniški služabniki), kateri so 21. dec. p. l. zakrivali v Laškem, da sta vlaka trčila skupaj, so obsojeni: Starec na 3 dni, Kögler na 48 ur in Stuske na 24 ur zapora.

(Matica slovenska) je za lanjsko leto izdala Lovčeve zapiske Turgenjevove. Črtice iz duševnega žitka štajerskih Slovencev, jako zanimivo knjigo, dr. J. Pajekovo, in Letopis, kder se nahajajo sestavki od treh štajerskih Slovencev: dr. Vošnjaka, Andreja Fekonje in dr. Simoniča.

(Kresov) drugi snopič objavlja: Arabela, roman. Pesni, Narodne pripovedke od M. Valjavca, O narodnih pesnih koroških, Literaturne opazke J. Pajkove, Pesem o Hildebrandu, pojasnena od dr. Kreka, Drobnosti. Velja za pol leta 2 gld.

(Škrat), humorističen list v Ljubljani začne 7. t. m. izhajati v novejši obliki in stane 80 kr. za četrt leša.

(Slovana) 3. številka je konfiscirana zavoljo opazke o škofu Strossmayerji in Madjarih; 4. številka objavi zato 5 slik.

(Nemci) se okoli Maribora Slovincem vrivajo za šolske ogled. načelnike šolskih odborov, in če kateri kak krajecar za šolske svrhe stisne, hajd z njim v „cajtinge“, da ga na debelo in široko hvalijo.

(Volk) se je zablodil na Planino, kder je bil ubit.

(Odložen) je občni zbor kmetijske družbe štajerske, ker je predsednik baron Maks Washington zbolel.

(Slovenske menjice) prodava v Ptuij trafikant Blaške na trga sv. Florijana.

(Veselica v Rušah) se je izvrstno obnesla. Prihodnjič obširneje.

(Zbrani lesni trgovci) v Konjicah so sklenoli prositi za železnico od Poličan nad Konjice v Špodnji Drauburg in od Poličan v Slatino.

(Sneg zasul) je na Plešivci pri sv. Lovrenci v Pušcavi pet drvarjev. Ni bilo mogoče, rešiti jih.

(Ptujskih „turnarjev“) je vedno menje in nemški listi „jamrajo.“

(Zastrupiti) hotela je z mišnico Jera Lešnik svojega moža, Gregorja Lešnika v št. Jarneji nad Mahrenbergom, ko je po 6 letih zopet k njemu na dom prišla. Mož je strup še o pravem času iz sebe spravil in babo sodnji izročil.

(Šmarijska čitalnica) priredi v g. Jagodovičih prostorijah 8. t. m. ob 7. uri zvečer lepo veselico.

(Navolili) so se trtne uši in je ministerstvo njeno dosedanje preganjanje ustavilo. Kmetje bizeljske občine utegnejo še prav imeti, ki niso hoteli verovati na trsno uš.

(Tržne novosti) iz Dunaja poročajo, da je cena teletom 2—3 kr. kilo padla, jednako ovcam, svinje so dražje, zrnje dobiva leži kupcev, cena hmelju Zatiškemu je padla do 115 fl. 50 kilo, mašanceljni veljajo 15—35 kr. kilo.

(Preštempljavati) smejo menice poštni uradi v Rušah sv. Lovrenci in Ribnici.

(Knjigo č. g. dr. Nemca): „Die Pfarr-konkurs-Prüfung“ prodava: Commissions-Verlag Raunecker v Celovci. Cena 70 kr., s poštnino vred 75 kr.

Loterijne številke:

V Trstu 31. januarja 1885: 86, 30, 85, 32, 33
V Linci „ „ 25, 19, 37, 20, 2
Prihoduje srečkanje 14. februarja 1885.

P. n. gospodom društvenikom „POSOSJILNICE“ v Mariboru.

Podpisani odbor uljudno vabi gospode društvenike k rednemu občnemu zboru na dan 15. svečana 1885 popoldan ob dveh v posojilnično pisarno v Tegethof-ovej ulici.

Dnevni red:

- Poročilo nadzorništva o letnem računu;
- Sklepanje o porabi čistega dobička;
- Volitev ravnateljstva;
- Volitev nadzorništva;
- Poročilo o spremembi pravil;
- Razni predlogi.

Za odbor

Dr. B. Glančnik,
predsednik.

Služba tajnikova

pri okrajnem zastopu na Vranskem z letno plačo 400 fl. je razpisana.

Prošnik mora biti moralnega vedenja, zmožen slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisavi ter naj dokaže se spričevalom, da je čvrstega zdravlja.

Zraven te službe tudi lahko prevzame službo tajnikovo Vranske in Jeronimske občine.

Prošnje naj se vpošljejo do 28. t. m. podpisanemu odboru.

Okrajni odbor na Vranskem.

Načelnikov namestnik:

1-3

Jožef Musi.

Rigajsko laneno seme.

Tisti kmetovalci štajerski, kateri želijo izvirnega Rigajškega lanenega semena, po 20 kr. kilo z zavitkom vred, naj se naročijo o pravem času pri tajništvu kmetijske družbe, Graz, Hofgasse 8, ter naj priložijo za naročeno množino lanenega semena tudi dotično svoto denarjev.

Seme se jim takoj doposlata more. 2-3

Oznanilo.

Na deželnej sadje- in vinorejskejšoli v Mariboru vrši se letošnji spomladni vincarski kurz od 2. do 14. marcija. Švrha mu je teoretični in praktični pouk udeležnikom o najvažnejših opravilih v sadovnjakih in vinogradu spomladi. Sprejme se samo 30 ljudij, ki se res z vinogradstvom pečajo, so najmanje 16 let stari in sploh sposobni za pouk.

V prvi vrsti jemlje se ozir na takšne, ki zamorejo se sami preskrbovati, zatem pa na vincarje, katerim se 1 fl. štipendije na den daje iz deželne blagajnice.

Prošniki oboje vrste naj se konči do 15. februarja t. l. oglasijo pri ravnateljstvu ove šole, kder več poizvedó.

Ako bi neugodno vreme zakrivilo preložitve kurza, se to prošnikom naznani pismeno.

V Gradci, meseca januarja 1884.

Deželni odbor štajerski.

Zgodovina štajerskih Slovencev

stane lično vezana s poštnino vred 1 fl. 30 kr. in se dobiva pri pisatelji J. Lapajne v Krškem — Gurkfeld. 1-3

Mesto učiteljice ročnih del

na ljudskih šolah Ptujске okolice in v Hajdini z letno remuneracijo 210 fl. pri dolžnosti, na prvi šoli skoz 10 mesecov v letu po 10 ur na teden, in na drugi šoli skoz 6 mesecov v letu po 5 ur na teden podučevati se takoj umeščuje.

Slovenskega in nemškega podučevanja zmožne prosilke za to službo naj svoje redno instruirane prošnje do 22. februarja 1885 dopošljejo okrajnemu šolskemu svetu Ptujskemu.

Okrajni šolski svet v Ptuji,

dne 11. januarja 1885.

Predsednik:

3—3

Premerestein.

2—2

Učiteljska služba

se odda na 4razredni v IV. plačilni vrsti stoječi ljudski šoli pri sv. Jurji na Šavnici definitivno. V nemškem in slovenskem jeziku v govoru in pisavi popolnoma smožni prositelji naj vložijo svoje prošnje po predpisanem potu najdalje do 15. marča t. l. pri krajnem šolskem svetu sv. Jurja na Šavnici.

Okrajni šolski svet v Zgornjiradgoni,

dne 22. prosinea 1885.

V Jan. Leon-ovi tiskarni

je izišla:

„Ljudska knjižnica“.

III. snopič, ki obsega 4 tiskane pole, je prinesel pripovedko:

„Zlata vas“.

„Ljudska knjižnica“ velja za četrto leta 48 kr., za pol leta 90 kr., za celo leto 1 fl. 70 kr.
Pojedini snopiči veljajo 6 kr. s poštino vred 8 kr.

IV. snopič pride polovici meseca februarja na svetlo.

Podučiteljska služba

na trirazredni ljudski šoli pri sv. Barbari v Halozah se z početkom meseca aprila 1885 umešča podučiteljsko mesto z dohodki po IV. plačilnem razredu, stalno ali tudi začasno.

Prosilci, slovenskega in nemškega podučevanja zmožni naj svoje instruirane prošnje predpisanim potom do 25. februarja 1885 pri krajnem šolskem svetu vložijo.

Okrajni šolski svet v Ptuji

dne 13. januarja 1885.

3—3

Za predsednika:
Premerein.

Kdo da kovačnico v najem?

Izkušan kovač bi rad v najem vzel kovačnico ali v mestu ali pa na kmetih.

Več pove upravnistvo našega lista.

„Ljubljanske slike“

in pa

„Petelinov Janez“

se dobivajo še: slike po 60 in 70 kr., povest „Petelinov Janez“ pa po 40 in 50 kr., ravno tako je še nekaj „Koledarja“, „Ričeta iz Žabjeka“ in pa „Povesti iz sodnijskega življenja“ po 20 kr.; vse to pri

„Katoliške bukvarni“

v Ljubljani.

2—3

Ne v „Ameriko!“

Povest Slovincem v poduk.

 Cena 1 goldinar.

Dobiva se v „katoliški bukvarni“ in v „Blaznikovi tiskarni“ v Ljubljani. 2-3

Zgubljena

je zlata remontoirna ura z dvojnimi pokrivalom in vdolbenim M. T. in krono ali tukaj ali na cesti proti Biltušu. Kdor jo je našel, naj jo izroči proti dobremu plačilu, posestnici princesinji Thurn in Taxis v Magdalenskem predmestju, Bergstrasse Nr. 4.

Livarna,
Badgasse Nr. 9,
blizu sl. cerkve.

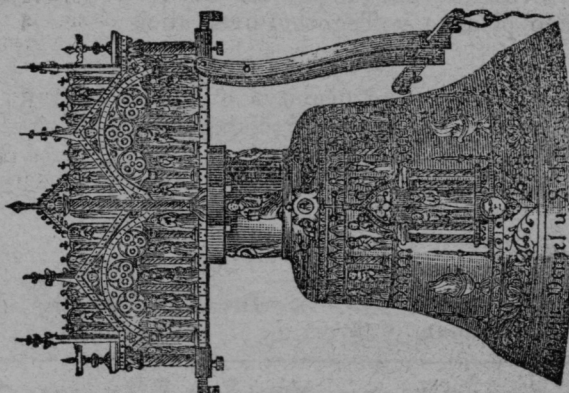
C. kr.

privil.

Številnih priznanih
za zlate zvonove
je priredjenih za
ogled.

zvonarna in livarna

g. Janeza Dencel-na in sinov
v Mariboru,

zliva posebno izvrstne zvonove in najcenejše zvonovine v vsakej velikosti s iz nova izumljenimi pregibnimi kronami (ki se naj ne jemljejo za navadne debele, lite tečaje) na vsakojaki glas, katerega koli kdo želi, bodi v popolnih, vbranih akordih ali kot spolnilo že obstoječih starih zvonil z jasnimi in čistimi glasom pod poroštvom; zvonove, ki se s starim nebi vjemali, vzememo zopet nazaj. Zvonilno spravo priskrbimo iz razne robe, kakoršno pač kdo želi: iz kovanega, iz litega železa ali iz besemerskega jekla in iz hrastovega lesa in sicer po novem načinu z blazinicami na perotih takó, da se zelo lahko zvoni in v zvoniku nič ne trese.

 Imam tudi harmonična zvonila ali zvončke na prodaj!

Spričalo.

Firma **Denzel-novi sinovi v Mariboru** je letos (1884) za Poličane na spodnjem Štajerskem, štiri nove zvonove, kateri okoli 63 centov tehtajo, izlila in tiste ne le samo po zvanjanju sliki, temveč tudi po obratnem, harmoničnem in prav glasnem petji tako umetno in izvrstno izdelala, da podpisani to firmo vsem, posebno pa čestitim cerkvenim predstojnikom vsakojako priporočati smejó.

Cerkveno predstojništvo v Poličanah,

dne sv. Lukeža 1884.

Benedikt Jury, župnik.

Štefan Detlček, l. r.,

Jožef Detlček, l. r.,

cerkvena ključarja.